

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

Warszawa, dnia 27 czerwca 2018 r.

BADK/DPK.133.48.2018 MK
P9-22/18

Nr: 33273/2	Data wpływu petycji 15 maja 2018 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 26 czerwca 2018 r.

WOLNOŚCI I PRAWA POLITYCZNE

TEMAT

ZMIANA USTAWY O PETYCJACH

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Roman Jacek Arseniuk.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z 11 lipca 2014 r. o petycjach, w zakresie obowiązku zamieszczania odpowiedzi na petycję na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję oraz wszystkich dokumentów wytworzonych w związku z postępowaniem petycyjnym.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji proponuje, żeby w przepisach ustawowych zobowiązać podmioty rozpatrujące petycję do zamieszczania na ich stronie internetowej skanu zawiadomienia o sposobie załatwienia petycji. Obecnie ustawa (art. 8 ust. 2) obliguje taki podmiot do niezwłocznego aktualizowania na stronie internetowej danych dotyczących przebiegu postępowania, w szczególności zasięgniętych opinii, przewidywanego terminu oraz sposobu załatwienia petycji. Ponadto rozpatrujący petycję jest zobowiązany do zawiadomienia wnoszącego petycję o sposobie jej załatwienia wraz z uzasadnieniem w formie pisemnej albo za pomocą środków komunikacji elektronicznej (art. 13 ust. 1).

Wnoszący petycję w uzasadnieniu przedstawił szczegółową informację o sposobie interpretowania ustawy o petycjach przez różne organy i instytucje, wskazując na potrzebę jawności postępowania petycyjnego wzorem jawności postępowania sądowego.

Zdaniem autora petycji, z praktyki stosowania ustawy wynika, że rozpatrujący petycję rzadko udostępniają na stronie internetowej odpis odpowiedzi. Urzędy bardzo różnie interpretują ustawę o petycjach, niektóre z nich na swoich stronach internetowych zamieszczają treść (skan) odpowiedzi na petycję, inne odpowiedzi nie zamieszczają. Zdarza się także, że rozpatrujący petycję udostępniają szczegółową informację o sposobie załatwienia petycji.

STAN PRAWNY:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 63 stanowi, że każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej. Tryb rozpatrywania petycji, wniosków i skarg określa ustawa.

Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) określa zasady składania i rozpatrywania petycji oraz sposób postępowania organów w sprawach dotyczących petycji.

Zgodnie z art. 2 petycję mogą złożyć: osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną lub grupa tych podmiotów. Petycja może być skierowana do organu władzy publicznej, a także do organizacji lub instytucji społecznej w związku z wykonywanymi przez nią zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej. Petycja może być złożona w interesie: publicznym, podmiotu wnoszącego petycję, podmiotu trzeciego – za jego zgodą.

Wymagania co do sposobu składania petycji określa art. 4 – może być to forma pisemna albo za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Petycja powinna zawierać następujące elementy: oznaczenie podmiotu wnoszącego, wskazanie miejsca zamieszkania albo siedziby tego podmiotu, określenie adresata petycji oraz przedmiotu petycji. Ustawa umożliwia podmiotowi wnoszącemu petycję, wyrażenie zgody na ujawnienie danych osobowych na stronie internetowej adresata petycji. Petycja składana w formie pisemnej powinna być podpisana przez jej autora, a jeżeli podmiotem wnoszącym nie jest osoba fizyczna lub gdy petycję wnosi grupa podmiotów – przez osobę reprezentującą ten podmiot.

W myśl art. 8 ust. 1 podmiot rozpatrujący petycję jest zobligowany do zamieszczenia na stronie internetowej informacji zawierającej cyfrowe odwzorowanie petycji (skan petycji), datę jej złożenia oraz w przypadku wyrażenia zgody, imię i nazwisko autora lub nazwę podmiotu wnoszącego lub nazwę podmiotu, w którego interesie składana jest petycja. Informacja jest niezwłocznie aktualizowana o dane dotyczące przebiegu postępowania, m.in. o zasięgniętych opiniach, przewidywanym terminie i sposobie załatwienia sprawy (art. 8 ust. 2).

Rozpatrujący petycję ma obowiązek zawiadomić autora petycji o sposobie załatwienia sprawy wraz z uzasadnieniem. Sposób załatwienia sprawy nie może być jednak przedmiotem skargi. W przypadku petycji wielokrotnej¹ adresat petycji jest zobowiązany do ogłoszenia sposobu jej załatwienia na stronie internetowej. Ogłoszenie to zastępuje zawiadomienie określone w art. 13 ust. 1.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

W Sejmie VIII kadencji prowadzone są prace nad petycją (BKSP-145-343/18), wniesioną 7 kwietnia 2018 r. przez Adama Halickiego (zgoda autora na publikację imienia i nazwiska) w sprawie zmiany ustawy z 11 lipca 2014 r. o petycjach w zakresie:

¹ Jeżeli w ciągu miesiąca od otrzymania petycji przez podmiot właściwy do jej rozpatrzenia składane są dalsze petycje dotyczące tej samej sprawy, podmiot ten może zarządzić łączne rozpatrywanie petycji (art. 11 ust. 1).

– zamieszczania na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję skanu odpowiedzi na petycję wniesioną w interesie publicznym (zmiana art. 8 lub art. 13);

– skrócenia terminu przekazania petycji przez adresata petycji niewłaściwego do jego rozpatrzenia do podmiotu właściwego z 30 dni do 14 dni (zmiana art. 6 ust. 1).

W petycji zaproponowano nową treść art. 8 ust. 3 (lub art. 13 ust. 3) w brzmieniu:
Na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego niezwłocznie zamieszcza się informację zawierającą odzwierciedlenie cyfrowe (skan) odpowiedzi na petycję wniesioną w interesie publicznym.

W uzasadnieniu do petycji autor powtórzył argumentację użytą we wcześniejszej petycji (nr BKSP145-171/16), którą wniósł do Sejmu 28 grudnia 2016 r. Do tej petycji Biuro Analiz Sejmowych przygotowało opinię, w której pozytywnie odniosło się do jej postulatu dotyczącego wprowadzenia obowiązku zamieszczania na stronie internetowej skanu odpowiedzi (rozstrzygnięcia) na petycję. Komisja do Spraw Petycji 20 kwietnia 2017 r. rozpatrzyła petycję i przeprowadziła dyskusję, w której posłowie podnieśli szereg wątpliwości. Ostatecznie Komisja podjęła decyzję o nieuwzględnieniu żądania będącego przedmiotem petycji, wskazując jako powód zbyt krótki okres obowiązywania ustawy oraz potrzebę dalszego monitorowania jej przepisów.

Petycję o tej samej treści (P9-15/17) pan Andrzej Halicki złożył do Senatu RP. 20 września 2017 r. Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji rozpatrzyła petycję dotyczącą zmiany ustawy z 11 lipca 2104 r. o petycjach, w zakresie wprowadzenia obowiązku zamieszczania odpowiedzi na petycję na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję i nie podzieliła argumentów autora petycji. Senatorowie zadecydowali o niepodejmowaniu dalszych prac nad petycją, podobnie jak posłowie zadeklarowali powrót do wniosku podniesionego w petycji po dłuższym okresie obowiązywania ustawy.

W uzasadnieniu petycji z 7.04.2018 r. jej autor przywołał następujące argumenty:

– od dnia zajęcia stanowiska przez sejmową Komisję do Spraw Petycji (20.04.2017 r.) upłynęło 12 miesięcy i jest to okres wystarczający do oceny funkcjonowania ustawy obowiązującej od około 3 lat;

– nowa petycja nie jest powtórzeniem poprzedniej, gdyż zawęży obowiązek zamieszczania skanu odpowiedzi na petycję na stronie internetowej podmiotu wyłącznie do petycji wnoszonych w interesie publicznym;

– petycja zawiera wniosek o zmianę art. 6 ust. 1, którego nie było poprzednio;

– wcześniejsza petycja uzyskała poparcie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

Biuro Analiz Sejmowych pozytywnie oceniło zgłoszone w petycji zmiany, uznało je za dopuszczalne z punktu widzenia swobody ustawodawcy. W opinii Biura, „zmiana art. 8 służyłaby transparentności procesu postępowania z petycjami (m.in. w kontekście obywatelskiego prawa do informacji gwarantowanego w art. 61 Konstytucji RP) oraz likwidowałaby niesymetryczność polegającą na obowiązku publikowania skanu petycji oraz braku takiego obowiązku w odniesieniu do odpowiedzi udzielonej wnoszącemu petycję”.

Druga propozycja dotycząca skrócenia terminu przekazania petycji przez jej adresata do organu właściwego do jej rozpatrzenia (określonego w art. 6) z 30 dni do 14 dni została oceniona jako zasadna, wzorem funkcjonujących rozwiązań z działu VIII k.p.a., określających 7-dniowy termin na przekazanie skargi (wniosku) właściwemu organowi.

Petycja oczekuje na rozpatrzenie przez Komisję do Spraw Petycji.

INFORMACJE DODATKOWE:

W doktrynie przyjmuje się, że społeczny charakter petycji oraz jej znaczenie dla szerszego kręgu zainteresowanych przemawia za upublicznianiem informacji dotyczących składanych petycji.

Ustawa w art. 8 ust. 1 obliguje podmiot właściwy do rozpatrzenia petycji do niezwłocznego zamieszczenia informacji o petycji: odzwierciedlenia cyfrowego (skanu) petycji, daty jej złożenia oraz określenia podmiotu ją wnoszącego – w sytuacji wyrażenia zgody wnoszącego. Zgodnie z art. 8 ust. 2 informacja powinna być na bieżąco aktualizowana o dane dotyczące zasięgniętych opinii, przewidywanego terminu rozpatrzenia oraz sposobu załatwienia. W postępowaniu petycyjnym podmiot rozpatrujący petycję może zwracać się do innych podmiotów o wyrażenie opinii w sprawie jej przedmiotu. Jak wynika z literatury przedmiotu nie ma przeszkód, aby podmiot ten upublicznił treść zasięgniętej opinii, o ile nie zawiera ona informacji niejawnych lub prawnie chronionych.

Art. 8 ust. 1 nie ma zastosowania do podmiotów rozpatrujących petycję, które nie mają prawnego obowiązku stosowania systemów teleinformatycznych, nie prowadzą strony internetowej. Przepis ten nie może bowiem nakazywać takim podmiotom zakładania lub prowadzenia strony internetowej, wyłącznie dla celów realizacji ustawy o petycjach.

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz